

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

Факультет музичного мистецтва

Кафедра теорії та історії музики

МУЗИЧНА КРИТИКА

Програма та навчально-методичні матеріали до курсу
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузь знань – 02 Культура і мистецтво
спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»

Харків, 2024

УДК 78.072(073)
М 89

Друкується за рішенням науково-методичної ради ХДАК
 (протокол № 14 від 14.05.2024)

Рецензенти:

Коновалова І. Ю., доктор мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри теорії та історії музики;

Бойко В. Г., кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри хорового диригування та академічного співу.

Укладач:

В. М. Щепакін, доцент кафедри теорії та історії музики

М 89 **Музична критика** : програма та навч.-метод. матеріали до курсу для здобувачів другого (магістер.) рівня вищої освіти, спец. 025 «Музичне мистецтво» / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т музичного мистецтва, Каф. теорії та історії музики ; уклад. В. М. Щепакін. — Харків : ХДАК, 2024. — 16 с.

Зміст курсу висвітлює історію становлення музично-критичної діяльності, знайомить здобувачів із жанрами музичної критики, розкриває принципи і специфіку роботи музичного критика, висвічує розбіжність і спорідненість музичної критики і наукового музикознавства, загальні і відмінні характеристики діяльності фахівців у сфері реклами, PR і музичної журналістики. Курс зорієнтований на набуття магістрантами практичних навичок роботи музичними критиками і музичними журналістами.

Для викладачів, магістрантів спеціальності 025 «Музичне мистецтво»

УДК 78.072(073)

Програма навчальної дисципліни

«Музична критика»

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійні програми, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів. 4	Галузь знань: 02 «Мистецтво»	Вибіркова	
	Спеціальність 025 «Музичне мистецтво»		
Змістових розділів – 3	Освітньо-професійні програми: «Хорове диригування», «Народний спів», «Естрадний спів», «Народні інструменти», «Духові та ударні інструменти», «Музичне мистецтво естради», «Академічний спів», «Оркестрові струнні інструменти», «Фортепіано»	Рік підготовки:	
Тем – 11		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 120		2-й семестр	2-й семестр
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи здобувача – 6		Другий (магістерський) рівень вищої освіти	36 год.
	Семінарські		
	4 год.		2 год.
	Самостійна робота		
	80 год.		108 год.
	Індивідуальні завдання: (входять до годин самостійної роботи)		
		Вид контролю: ЗАЛК	

Примітка

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 40 (аудиторної), 80 (самостійної) роботи, тобто 1:2,
для заочної форми навчання – 12 (аудиторної), 108 (самостійної) роботи, тобто 1: 9

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі.

Курс «Музична критика» має суттєве значення в структурі музично-культурологічних дисциплін, є однією з найважливіших ланок комплексного розвитку і формування особистості майбутнього виконавця і музикознавця-дослідника. Педагогічне значення музичної критики у

професійній діяльності музикантів виявляється в тому, що вона сприяє формуванню художньої оцінки та орієнтації музикантів, виявленню цілей, побудови програми їх діяльності. Отже, музична критика виконує пізнавальну, творчу, аксіологічну та систематизуючу функції в музично-культурологічному становленні музиканта-фахівця, впливає на різні форми його музичної діяльності та процеси музичної комунікації.

Обсяг дисципліни — 4 кредити ЄКТС. Розподіл у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять: 36 год. (денна) і 10 год. (заочна) — лекційні заняття; 4 год. (денна) і 2 год. (заочна) — семінарські заняття; 80 год. (денна) і 108 год. (заочна) — самостійна робота.

Статус дисципліни: вибіркова.

Предметом курсу «Музична критика» є аналіз і оцінка різноманітних явищ музичної культури минулого та сучасності (музичні твори, концерти, музичні спектаклі, творчість музикантів – виконавців і композиторів, організація концертного життя тощо) у загальних та спеціальних періодичних виданнях, на радіо, телебаченні, в Інтернеті.

Метою курсу «Музична критика» є формування необхідних у професійній діяльності музиканта теоретичних знань, методологічних настанов, розвиток практичних вмінь та навичок у критичному аналізі та художньої оцінці явищ музичної культури шляхом літературного викладення музично-критичних текстів.

Загальні та фахові компетентності, які формує дисципліна (відповідно до освітньо-професійної / освітньо-наукової програми).

Загальні компетенції:

- ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії.
- ЗК 8. Здатність працювати в міжнародному контексті.
- ЗК 9. Здатність працювати автономно.

Фахові компетентності:

- ФК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.
- ФК 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.
- ФК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у музикознавчій / виконавській / диригентській / композиторській / педагогічній діяльності.
- ФК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.
- ФК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.

Результати навчання (відповідно до освітньо-професійної програми):

- РН 4 Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.
- РН 6 Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

РН 7 Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

РН 9 Здійснювати ефективне управління мистецькими проєктами, зокрема, їх планування та ресурсне забезпечення.

РН 10 Приймати ефективні рішення в галузі культури і мистецтва, аналізувати альтернативи та оцінювати ризики.

РН 11 Використовувати сучасні інформаційні технології у творчій, педагогічній та науково-дослідницькій діяльності в сфері музичного мистецтва на місцевому, регіональному, національному та міжнародному рівнях.

РН 12 Оперувати нормативною базою, яка визначає діяльність закладів культури і мистецтв, творчих колективів та інших мистецьких установ в Україні та світі, застосовувати навички стратегічного мислення для її коригування відповідно до вимог сучасності.

РН 13 Реалізовувати на практиці поглиблені знання із загальної та музичної психології (під час ділових переговорів, управління колективом, для саморозвитку, для профілактики професійного вигорання працівників музично-виконавської та музично-педагогічної сфер, у міжособистісних стосунках, у контактах з учнями, колегами, творчими колективами, слухачами).

РН 14 Власною виконавською, педагогічною, науково-дослідницькою діяльністю активно впливати на розвиток музичної культури України, поширювати духовні цінності та ідеали українського музичного мистецтва.

РН 15 Планувати, коригувати та реалізовувати етапи власної творчої і наукової кар'єри, безперервно продовжуючи самоосвіту, підвищувати професійну кваліфікацію у сфері музичного мистецтва.

Специфічні (прикладні) компетентності:

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Знати:

специфіку музичної критики як особливої сфери музикознавства;
місце та роль музичної критики у системі науки, мистецтва та культури;
функції музичної критики і музичної журналістики в професійній діяльності сучасних митців;
характерні особливості основних етапів розвитку музичної критики в історико-культурному контексті;
основні жанри та характер печатного органу музично-критичних робіт;
методи критичного аналізу музичних явищ.

Уміти:

виявити основні етапи розвитку музичної критики і музичної журналістики в історико-культурному контексті;
визначити основні типи критики, жанри критичних робіт та їх форми публікації;
оволодіти основними принципами та етапами роботи над музично-критичним опусом;
аналізувати специфіку та сучасний стан музичної творчості та їх відображення в критичних працях.

Мати навички:

критичної оцінки та аналізу художньої цінності різноманітних об'єктів музичної критики;
застосування необхідних методів музично-критичного аналізу та оцінки;
обґрунтування актуальності та доцільності критичного дослідження обраного об'єкту;
узагальнення основних рис сучасної музичної творчості та їх відображення в музично-критичних працях;

визначення характеру та структури видань сучасної музичної періодики;
написання музично-критичних відгуків, есе, статей з використанням літературної української мови та відповідного інструментарію;
застосування фандрайзингу в музично-пропагандистській діяльності.

Результати навчання

Після проходження курсу музичної критики магістрант має:

- володіти передовими концептуальними та методологічними знаннями з музичної культури та мистецтва і на межі предметних галузей музикознавства та культурології;
- провадити просвітницьку діяльність у галузі музичного мистецтва;
- вільно спілкуватися з питань, що стосуються царини музичного мистецтва, з колегами, широкою слухацькою (учнівською) спільнотою, суспільством у цілому, використовувати оціночні судження в музикознавчій дослідницькій, педагогічній, музично-журналістській та просвітницькій діяльності;
- пропагувати як музичний критик кращі сучасні досягнення у сфері музичної культури (виконавство, композиторська, педагогічна діяльність тощо).

Основними завданнями курсу «Музична критика» є:

визначення специфіки музичної журналістики як сфери музикознавства;
виявлення місця музичної журналістики та її функцій в професійній діяльності митців;
визначення особливостей художньої цінності та оцінки в структурі музичної журналістики;
вивчення основних методів музично-критичного аналізу та оцінки явищ музичної культури;
визначення категорії стилю та її значення в музично-критичному аналізі;
виявлення специфіки критичного аналізу виконавського стилю;
аналіз структури музично-критичних жанрів та форм публікацій (або оприлюднення – для усних жанрів) критичних робіт;
визначення специфіки основних принципів та етапів роботи над критичним виступом;
виявлення найважливіших етапів розвитку музичної критики і музичної критики в історико-культурному контексті;
визначення специфіки історичного розвитку західноєвропейської музичної критики XVIII–XIX ст.;
визначення специфіки історичного розвитку вітчизняної та російської музичної критики дореволюційних часів;
характеристика специфіки музичної критики і музичної журналістики в СРСР, зокрема на теренах України;
узагальнення основних рис сучасної музичної творчості та їх відбиток у музично-критичних працях;
визначення характеру та структури сучасних видань музичної періодики;
ознайомлення з проблемою авторського права стосовно музично-журналістської діяльності.
ознайомлення із специфікою застосування фандрайзингу в музичній сфері.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання та підсумкова форма контролю.

Засобами оцінювання результатів навчання є опитування здобувачів під час лекційних занять, ділові ігри під час занять, обговорення написаних здобувачами музично-критичних опусів у різних жанрах, проведення заліку.

Критерії оцінювання результатів навчання за 100 бальною рейтинговою шкалою:

відвідання лекцій (до 11 балів сумарно), участь у поточних опитуваннях та виконання

поточних творчих завдань під час самостійної роботи (до 29 балів сумарно), виконання практичної роботи (до 40 балів сумарно), залік (до 20 балів).

Кількість тижнів для теоретичної підготовки — 14, кількість розділів та тем — 11.

2. Програма навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна складається з 3-х розділів, які містять 11 тем, зв'язаних між собою змістовими складовими.

Розділ 1. «Музична критика як феномен культури» містить 3 теми.

Тема 1. Специфіка музичної критики як сфери музикознавства.

Тема 2. Художня цінність та оцінка в структурі музичної критики.

Тема 3. Розвиток музичної критики в історичній ретроспективі.

Розділ 2. «Теоретико-методологічні основи музичної критики» містить 4 теми.

Тема 4. Жанрова система музичної критики.

Тема 5. Композиційні та стилістичні проблеми музично-критичних жанрів.

Тема 6. Основні етапи та методика роботи над музично-критичними опусами.

Тема 7. Форми публікації (оприлюднення) робіт з музичної критики та журналістики.

Розділ 3. «Жанрово-стильова специфіка музично-критичної діяльності» містить 4 теми.

Тема 8. Інформаційні жанри.

Тема 9. Літературно-художні жанри.

Тема 10. Аналітичні жанри.

Тема 11. Сучасні форми музично-журналістської діяльності. Авторське право.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	с	інд	с.р.		л	п	с	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Музична критика як феномен культури												
Тема 1. Специфіка музичної критики як сфери музикознавства	11	4	—	—	—	7	10,5	0,5	—	—	—	10
Тема 2. Художня цінність та оцінка в структурі музичної критики	11	4	—	—	—	7	10,5	0,5				10
Тема 3. Розвиток музичної критики і музичної журналістики в історичній ретроспективі	12	4	1	—	—	7	11,5	1	0,5	—	—	10
Разом за розділом 1	34	12	1	—	—	21	32,5	2	0,5	—	—	30
Розділ 2. «Теоретико-методологічні основи музичної критики»												
Тема 4. Жанрова	11	4	—	—	—	7	11	1	—	—	—	10

система музичної критики												
Тема 5. Композиційні та стилістичні проблеми музично-критичних жанрів	11	4	–	–	–	7	11	1	–	–	–	10
Тема 6. Основні етапи та методика роботи над музично-критичними опусами	11	4	–	–	–	7	11	1	–	–	–	10
Тема 7. Форми публікації (оприлюднення) робіт з музичної критики	12	3	2	–	–	7	11,5	1	0,5	–	–	10
Разом за розділом 2	45	15	2	–	–	28	44,5	4	0,5	–	–	40
Розділ 3. Жанрово-стильова специфіка музично-критичної діяльності												
Тема 8. Інформаційні жанри	9	2	–	–	–	7	11	1	–	–	–	10
Тема 9. Літературно-художні жанри	10	2	–	–	–	8	11	1	–	–	–	10
Тема 10. Аналітичні жанри	10	2	–	–	–	8	10	1	–	–	–	9
Тема 11. Сучасні форми музично-критичної діяльності. Авторське право.	12	3	1	–	–	8	11	1	1	–	–	9
Усього годин	41	9	1	–	–	31	43	4	1	–	–	38
ІНДЗ	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Усього годин	120	36	4			80	120	10	2			108

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна)	Кількість годин (заочна)
1	Розвиток музичної критики в історичній ретроспективі.	1	0,5
2	Форми публікації (оприлюднення) робіт з музичної критики.	1	1

3.	Сучасні форми музично-критичної діяльності. Авторське право.	2	0,5
	Разом	4	2

1. Розвиток музичної критики в історичній ретроспективі.

Питання для обговорення: Історія становлення музичної критики як виду музично-літературної творчості. Історична ретроспектива музично-критичної думки. Видатні музичні критики і музичні журналісти минулого. Аналіз публікацій західноєвропейських та вітчизняних музичних письменників і журналістів XIX – XX ст. Відомі західноєвропейські музичні критики XVIII — XIX ст. Зародження і становлення музично-критичної думки в Російській імперії (XIX — поч. XX ст.). Видатні російські музичні письменники минулого та їхня музично-просвітницька творчість. Музична журналістика в Україні у XIX — на початку XX ст. Музично-просвітницька і музично-критична діяльність П. Сокальського, В. Сокальського, В. Чечотта, О. Каневцова, І. Кузьмінського, Л. Джервазі, Р. Геніки, О. Горовиця та ін. Епістолярна спадщина М. Лисенка. Періодичні загальні і спеціальні музичні видання в Україні XIX — початку XX ст. Музична журналістика в XX — на початку XXI ст.: особистості, завдання, сфери діяльності. Аналіз низки публікації вітчизняних і зарубіжних музичних критиків минулого і сучасності.

Література: 1–15; 16–32 (з додаткової літератури декілька на вибір магістрантів за узгодженням з викладачем).

2. Форми публікації (оприлюднення) робіт з музичної критики та музичної журналістики.

Питання для обговорення: Проблеми публікації (оприлюднення) музично-критичних праць.

Література: 5; 9; 13; 15.

3. Сучасні форми музично-журналістської діяльності. Авторське право.

Питання для обговорення: Практичні аспекти діяльності сучасного музичного журналіста. Музична журналістика на телебаченні та в Інтернет-просторі. ЗМІ та критика. Маркетинговий підхід у діяльності музичного журналіста. Музична критика — реклама — PR: точки дотику і відмінності. Авторське право та музична журналістика.

Література: 5; 9.

5. Темы самостійної роботи

Основними формами і завданнями самостійної роботи здобувачів другого рівня вищої освіти з курсу є:

- теоретичне вивчення лекційного матеріалу курсу;
- ознайомлення із запропонованими музично-естетичними, музично-культурологічними, музично-історичними та музично-теоретичними працями з питань історії та теорії світової музично-критичної думки, музичної естетики найважливіших художніх напрямів і стилів, а також музично-критичних принципів провідних світових діячів;
- реферування літератури, рекомендованої до курсу;
- практичне вивчення основ курсу (критичний аналіз різноманітних явищ сучасної музичної культури та виконавських інтерпретацій творів видатних композиторів XVII–XXI ст.).

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання

1.	Специфіка музичної журналістики та її місце в культурному житті суспільства.	7	10
2.	Музична критика як оцінчне судження	7	10
3.	Виконавська інтерпретація як об'єкт критичного дослідження	7	10
4.	Класифікація та внутрижанрова типологія музично-критичних жанрів	7	10
5.	Композиційні та стилістичні особливості музично-критичних жанрів	7	10
6.	Стильові особливості критичного опусу	7	10
7.	Основні етапи роботи над музично-критичним опусом	7	10
8.	Основні особливості розвитку музично-критичної думки Західної Європи	7	10
9.	Основні особливості розвитку музично-критичної думки в Росії у XIX – на початку XX ст.	8	10
10.	Основні особливості розвитку музично-критичної думки України	8	9
11.	Сучасна музична культура та її відображення в музично-журналістських працях	8	9
Усього годин		80	108

6. Практична складова курсу «Музична критика»

Практична складова курсу «Музична критика» (семінарські та, частково, лекційні заняття) передбачає такі види творчої роботи магістрантів:

- усне обговорення прочитаних під час лекційних і самостійних занять музично-критичних зразків авторів різних стилів, жанрів та часів;
- підготовка і презентація різних за жанрами музично-критичних робіт стосовно прослуханих або переглянутих під час лекційних та самостійних занять або відвіданих у

позаурочний час музичних концертів, вистав, конкурсів, фестивалів, майстер-класів, репетицій, документальних музичних фільмів тощо;

- усне інтерв'ювання;
- заслуховування та обговорення виконаних музично-критичних робіт.

Матеріалами для музично-критичних робіт слугують запропоновані педагогом та магістрантами і прослухані як на заняттях, так і в процесі самостійної роботи музичні аудіо- та відеоматеріали, які охоплюють різні види музичної діяльності:

- виконавської,
- музично-педагогічної,
- композиторської,
- музично-організаційної.

Апробацією результатів практичних робіт магістрантів з курсу “Музична критика” може стати оприлюднення продюгованих ними музично-критичних зразків на музичних Інтернет-сайтах, а також участь у всеукраїнському конкурсі “Арт-журналістика”, який щорічно проводиться на базі ХНУМ ім. І. П. Котляревського.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий контроль засвоєння знань здійснюється у формі заліку. Передбачено рубіжні етапи контролю у формі усного опитування, перевірки конспектів лекцій та самостійної праці з музично-критичними джерелами, заслуховування підготовлених музично-критичних робіт здобувачів другого рівня вищої освіти, експрес-контролю якості виконання завдань самостійної роботи магістрантів.

Практичною складовою заліку є надання магістрантами написаних ними на основі проведеного попереднього інтерв'ювання творчих портретів відомих в музичних колах і особисто знайомих магістрантам яскравих музикантів (музичних педагогів, солістів-концертантів, ансамблевих виконавців, концертмейстерів, керівників (диригентів) творчих музичних колективів, композиторів, аранжувальників, музичних режисерів, організаторів музичного-культурного життя тощо).

Всі етапи підготовки музично-критичних робіт з'ясовуються й обговорюються з педагогом під час лекційних занять або індивідуальних консультацій.

Результати спрямованої музично-критичної діяльності магістрантів частково можуть стати їм в нагоді й використані під час написання наукового обґрунтування творчого проєкту.

8. Перелік основних проблемних питань курсу

Специфіка музичної критики як сфери музикознавства.

Місце і значення музичної критики та музичної журналістики та їх функції в професійній діяльності митців.

Особливості понять “художня цінність” та “оцінка” в структурі музичної журналістики.

Основні методи музично-критичного аналізу та оцінки явищ музичної культури.

Категорія стилю та її значення в музично-критичному аналізі.

Специфіка критичного аналізу виконавського стилю.

Жанрова структура музичної критики.

Форми і специфіка публікацій (або оприлюднення – для усних жанрів) музично-критичних робіт.

Основні принципи та етапи роботи над критичним виступом.

Етапи розвитку музичної критики і музичної критики і музичної журналістики в історико-культурному контексті.

Специфіка історичного розвитку західноєвропейської музичної критики кінця XVIII–XIX ст.

Специфіка історичного розвитку російської та вітчизняної музичної критики дореволюційних часів.

Найважливіші етапи розвитку музичної критики і музичної журналістики в СРСР.

Основні риси сучасної музичної творчості та їх відбиття в музично-критичних працях.

Характер і структура сучасних періодичних музичних науково-публіцистичних видань.

Музична журналістика на радіо і телебаченні.

Особливості музично-критичної діяльності в Інтернет-виданнях.

Проблема авторського права в музично-журналістській діяльності.

Співвідношення (точки перетину і розбіжності) музичної журналістики з рекламою та PR.

Місія музичного журналіста у фандрайзингові діяльності музичного колективу, започаткуванні музично-культурного проєкту тощо.

9. Методи навчання

Пояснювально-ілюстративний: лекція-аналіз;

Проблемний виклад: обговорення, поглиблення пізнавального інтересу, евристичні бесіди, дискусії.

10. Форми контролю

№ з/п	Вид контролю	Методи контролю
1.	Поточний	Виконання групових та індивідуальних завдань, поточне опитування
2.	Періодичний	розв'язання задач та вирішення проблемних ситуацій творчого рівня (інтерв'ювання, проведення бесід на професійну тематику, презентація музичного твору, написання музично-критичних робіт тощо)
3.	Самостійна робота	Виконання практичних завдань
4.	Підсумковий контроль	Залік

Відпрацювання пропущених занять відбувається за домовленістю магістранта з викладачем.

Перезарахування результатів вивчення навчальної дисципліни можливо у разі збігання назви та / або змістовного наповнення схожої дисципліни, що вивчалася в іншому ЗВО і в разі приблизної рівності кількості кредитів, відведених на вивчення цієї дисципліни, з обов'язковою співбесідою зі здобувачем за основною проблематикою курсу.

11. Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Поточна успішність											Сам. робота	Залік	Усього
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	T 11			
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	47	20	100

Розподіл балів за формами контролю.

Відвідування занять — по 1 балу за кожне відвідане заняття.

Усні опитування — до 2х балів за кожне опитування.

Виконання практичних завдань — до 47 балів за всі завдання.

Залік — до 20 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання результатів навчання

A 90-100 (відмінно): здобувач відвідував усі аудиторні заняття, має повний конспект лекцій, творче орієнтується в матеріалі курсу, якісно виконував усі контрольні завдання, постійно брав активну участь в обговоренні проблемних питань дисципліни.

B 82–89 (добре): здобувач відвідував переважну більшість аудиторних занять, має конспект лекцій, вільно орієнтується в матеріалі курсу, доволі повно виконував контрольні завдання, брав участь в обговоренні проблемних питань дисципліни.

C 74–81 (добре): здобувач відвідував більшість аудиторних занять, має конспект лекцій, орієнтується в більшості проблем з курсу, виконував контрольні завдання, іноді брав участь в обговоренні проблемних питань дисципліни.

D 64–73 (задовільно): здобувач відвідував частину аудиторних занять, відсутній конспект частини лекцій, орієнтується в деяких проблемах з курсу, виконував деякі контрольні завдання, майже не брав участі в обговоренні проблемних питань дисципліни.

E 60–63 (задовільно): здобувач відвідав незначну частину аудиторних занять, відсутній конспект більшості лекцій, поверхово розуміється в проблемах курсу, більшість контрольних завдань не виконані або виконані на низькому рівні, уникав обговорення проблемних питань дисципліни.

FX 35–59 (незадовільно з можливістю повторного складання): здобувач пропустив більшість аудиторних занять, немає конспекту лекцій, дуже поверхово розуміється в проблемах курсу, контрольні завдання не були виконані, практично не брав участь в обговоренні проблемних питань дисципліни.

F 0–34 (незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни): здобувач не відвідував або майже не відвідував заняття з даної дисципліни, не має конспекту лекцій, не розуміється в проблемах курсу, контрольні завдання не виконувалися, уникав обговорення проблемних питань дисципліни.

12. Навчально-методичне забезпечення

1. Конспекти лекцій;
2. Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (КНМЗД);
3. Матеріали фонотеки, бібліотечні матеріали, ілюстративні матеріали (аудіо-, відеоматеріали).

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Курс «Музична критика» передбачає активне використання під час лекційних, практичних і самостійних занять аудіо- та відеоматеріалів з концертів видатних музикантів-виконавців та композиторів, музичних колективів, перегляд фрагментів документальних фільмів про видатних музикантів, музичних педагогів, сучасних музичних спектаклів, аналіз сучасних форм музичної журналістики (блоги на Інтернет-ресурсах тощо).

13. Рекомендована література

Основна

1. Барвінський В. З музично-письменницької спадщини: Дослідження, публіцистика, листи / Упоряд. В. Грабовський. Дрогобич: Коло, 2004. 256 с.: іл.
2. Гордійчук М. На музичних дорогах. Статті та рецензії / М. Гордійчук. Київ, 1973.
3. Гусарчук Т. В. Володимир Пухальський: феномен творчої особистості / Т. В. Гусарчук // Часопис НМАУ імені П. І. Чайковського. 2013. № 4. С. 60–77.
4. Зінкевич О. Концерт і парк на крутоярі... Київ музичний ХІХ — початку ХХ ст. Нариси. — Київ: Дух і літера, 2003. — 316 с.
5. Зінкевич О., Чекан Ю. Музична критика: теорія та методика : навч. посіб. / О. Зінкевич, Ю. Чекан. Чернівці : Книги – ХХІ, 2007. 424 с.
6. Зинькевич О. Пам'ять про час, що зникає. Сторінки музичного літопису / О. Зинькевич. Київ, 2005.
7. Іван Франко про музику / упоряд. Тамара Коноварт. Львів, 2006. 120 с.
8. Людкевич Станіслав. Дослідження, статті, рецензії, виступи : у 2 т. / упоряд. З. Штундер. Львів : Видавництво М. Коць, 1999. Т. 1. 496 с.
9. Мельник Л. О. Музична журналістика: теорія, історія, стратегії (на прикладах із щоденної преси Львова від початків до сьогодення) : монографія / Л. Мельник. Львів : ЗУКЦ, 2013. 383 с.
10. Микола Леонтович. Спогади. Листи. Матеріали / упоряд. приміт., комент. В. Ф. Іванова. Київ : Музична Україна. 1982. 235 с.
11. Микола Лисенко. Листи / упоряд. Р. М. Скорульська. Київ : Музична Україна, 2004. 680 с.+ 24 л.
12. Молчко У. Б. Публіцистична спадщина Нестора Нижанківського. Дрогобич : Посвіт, 2014. — 304 с.
13. Сокальський П. П. Вибрані статті та рецензії / П. Сокальський. Київ, 1977.

14. Щепакін В. М. Музична культура Сходу і Півдня України другої половини XIX – початку XX століть: Європейські виміри : монографія. Харків : ФОП Панов А. М., 2017. 479 с.
15. Юферова З. Б. Дон-Диез «Южного Края»: золоті розсипи композиторського і музично-критичного спадку Володимира Сокальського : монографія / ред.: О. Г. Рощенко (Авер'янова); Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. – Харків : С.А.М., 2014. 402 с.

Додаткова

16. Барвінський В. Статті та матеріали / упоряд. В. Грабовський. Дрогобич : Відродження, 2000. 148 с.
17. Борис Лятошинський. Спогади. Листи. Матеріали: в 2-х чч. Ч. 1. Спогади / укл. Л. Н. Грисенко, Н. І. Матусевич, комент. Л. Н. Грисенко, вст. ст. проф. І. Ф. Белзи. — Київ : Музична Україна, 1985. 214 с.
18. Булат Т. Світ Миколи Лисенка. Національна ідентичність, музика і політика України XIX — початку XX століття / Тамара Булат, Тарас Філенко. Нью-Йорк ; Київ, 2009. 408 с.
19. В. С. Косенко. Спогади. Листи / упор. А. В. Косенко. Вид. 2-ге, доп. Київ : Музична Україна, 1975. 256 с.
20. Завальнюк А. Ф. Микола Леонтович. Листи, документи, духовні твори. До 130-ї річниці від дня народження / вид. 2-ге, доп. Вінниця : Нова книга, 2007. 272 с.
21. Загладько А. О. Фортепіанна компонента у концертному житті Києва 70–80-х років XIX століття (за матеріалами періодики) [Рукопис] : дис. ... канд. мистецтвознавства 17.00.03 — музичне мистецтво / НМАУ імені П. І. Чайковського. Київ, 2020. 381 с.
22. Каришева Т. Петро Сокальський : життя і творчість. Вид. 2-ге, перероб. Київ: Музична Україна, 1978. 190, [2] с. : ноти.
23. Кирило Стеценко. Спогади. Листи. Матеріали / упоряд., вст. ст., прим. Є. Федотова. Київ : Музична Україна. 1981. 474 с.
24. Кияновська Л. Мирослав Скорик: творчий портрет композитора в дзеркалі епохи. — Львів : Сполом. 1998. 216 с.
25. Кияновська Л. Музична критика сьогодні: пошук гармонії у вселенському хаосі // Moderato.in.ua. 2016. 7 червня. URL : <https://moderato.in.ua/malenki-muzychni-istoriyi/music-critic-today.html>
26. Коменда О. І. Універсальна творча особистість в українській музичній культурі : дис. ... доктора мистецтвознавства : 17.00.03 — музичне мистецтво / НМАУ. Київ, 2020. 519 с. URL : <https://knmau.com.ua/wp-content/uploads/komenda-dysertatsiya-2.pdf>
27. Коменда О. Рецензія на компакт-диск Олександра Козаренка «Фортепіанна музика Миколи Лисенка». Українська музика. 2014. №4 (14). С. 156–159.
28. Корольчук О. М. Музичні критики нашого часу. Олена Сергіївна Зінкевич / Державна академія керівних кадрів культури і мистецтв. 2009. URL : <http://ua.textreferat.com/referat-16640>.
29. Мізітова А. Переоцінка цінностей у структурі критичної оцінки : метод. рекомен. для студ. до розділу «Критика як оціночне судження» курсу «Методологія, теорія та історія музичної критики» / А. Мізітова. – Харків, 1985. – 19 с.
30. Найдюк О. М. Трансформаційні процеси у жанрах музичної критики (за матеріалами української преси 1990–2005 років) : дис. ... канд. мистецтвознавства 17.00.03 — музичне мистецтво [Рукопис] / НМАУ імені П. І. Чайковського, 2019. 252 с.

31. Немкович О. Явище «українська музична періодика» та його формування в XIX ст. // Студії мистецтвознавчі, 2003. №4. С. 22–31.
32. Потієнко С. В. Становлення спеціалізованих періодичних друкованих видань та еволюція української музичної періодики для бандуристів // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. 2016. Вип. 22. С. 174–182. URL : http://rshu.edu.ua/images/nauka/ukr_kult_min_such_rozv_nm_vip22.pdf

Інформаційний (електронний) ресурс

1. Бібліотека Харківської державної академії культури
2. Харківська міська спеціалізована музично-театральна бібліотека імені К. С. Станіславського
3. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка
4. Вікіпедія : вільна енциклопедія [Електронний ресурс] // <http://ua.wikipedia.org/wiki/>
Категорії: Музична критика; Музична журналістика; Музична культурологія тощо.

Під час проведення лекцій і в завданнях для самостійної підготовки здобувачів використовуються також матеріали з газетної та журнальної періодики різних міст України XIX—XX ст. з особистих архівів укладача програми і навчально-методичних матеріалів.

Навчальне видання

МУЗИЧНА КРИТИКА

Програма та навчально-методичні матеріали до курсу
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності
025 «Музичне мистецтво»

Укладач:

Щепакін В. М.

доктор мистецтвознавства, доцент кафедри теорії та історії музики ХДАК

Видається в авторській редакції

Комп'ютерний набір В. Щепакін

Комп'ютерна верстка В. Щепакін

План 2024

Підписано до друку 14.05.2024 р. Формат 60х84/16
Гарнітура «Times». Папір для мн. ап. Друк ризограф
Ум. друк. арк.____ Тираж 100. Зам №____
ХДАК, 61057, Харків -57, Бурсацький узвіз, 4
Надруковано в лаб. множ. техніки ХДАК